

Over dit boek

Dit is een digitale kopie van een boek dat al generaties lang op bibliotheekplanken heeft gestaan, maar nu zorgvuldig is gescand door Google. Dat doen we omdat we alle boeken ter wereld online beschikbaar willen maken.

Dit boek is zo oud dat het auteursrecht erop is verlopen, zodat het boek nu deel uitmaakt van het publieke domein. Een boek dat tot het publieke domein behoort, is een boek dat nooit onder het auteursrecht is gevallen, of waarvan de wettelijke auteursrechttermijn is verlopen. Het kan per land verschillen of een boek tot het publieke domein behoort. Boeken in het publieke domein zijn een stem uit het verleden. Ze vormen een bron van geschiedenis, cultuur en kennis die anders moeilijk te verkrijgen zou zijn.

Aantekeningen, opmerkingen en andere kanttekeningen die in het origineel stonden, worden weergegeven in dit bestand, als herinnering aan de lange reis die het boek heeft gemaakt van uitgever naar bibliotheek, en uiteindelijk naar u.

Richtlijnen voor gebruik

Google werkt samen met bibliotheken om materiaal uit het publieke domein te digitaliseren, zodat het voor iedereen beschikbaar wordt. Boeken uit het publieke domein behoren toe aan het publiek; wij bewaren ze alleen. Dit is echter een kostbaar proces. Om deze dienst te kunnen blijven leveren, hebben we maatregelen genomen om misbruik door commerciële partijen te voorkomen, zoals het plaatsen van technische beperkingen op automatisch zoeken.

Verder vragen we u het volgende:

- + *Gebruik de bestanden alleen voor niet-commerciële doeleinden* We hebben Zoeken naar boeken met Google ontworpen voor gebruik door individuen. We vragen u deze bestanden alleen te gebruiken voor persoonlijke en niet-commerciële doeleinden.
- + *Voer geen geautomatiseerde zoekopdrachten uit* Stuur geen geautomatiseerde zoekopdrachten naar het systeem van Google. Als u onderzoek doet naar computervertalingen, optische tekenherkenning of andere wetenschapsgebieden waarbij u toegang nodig heeft tot grote hoeveelheden tekst, kunt u contact met ons opnemen. We raden u aan hiervoor materiaal uit het publieke domein te gebruiken, en kunnen u misschien hiermee van dienst zijn.
- + *Laat de eigendomsverklaring staan* Het “watermerk” van Google dat u onder aan elk bestand ziet, dient om mensen informatie over het project te geven, en ze te helpen extra materiaal te vinden met Zoeken naar boeken met Google. Verwijder dit watermerk niet.
- + *Houd u aan de wet* Wat u ook doet, houd er rekening mee dat u er zelf verantwoordelijk voor bent dat alles wat u doet legaal is. U kunt er niet van uitgaan dat wanneer een werk beschikbaar lijkt te zijn voor het publieke domein in de Verenigde Staten, het ook publiek domein is voor gebruikers in andere landen. Of er nog auteursrecht op een boek rust, verschilt per land. We kunnen u niet vertellen wat u in uw geval met een bepaald boek mag doen. Neem niet zomaar aan dat u een boek overal ter wereld op allerlei manieren kunt gebruiken, wanneer het eenmaal in Zoeken naar boeken met Google staat. De wettelijke aansprakelijkheid voor auteursrechten is behoorlijk streng.

Informatie over Zoeken naar boeken met Google

Het doel van Google is om alle informatie wereldwijd toegankelijk en bruikbaar te maken. Zoeken naar boeken met Google helpt lezers boeken uit allerlei landen te ontdekken, en helpt auteurs en uitgevers om een nieuw leespubliek te bereiken. U kunt de volledige tekst van dit boek doorzoeken op het web via <http://books.google.com>

BROCHURES

Nº. 973

KONINKLIJKE BIBLIOTHEEK

0246 7113

Digitized by Google

N° 2752. 20

DE FRATERNISATIE
VAN HET
IJZEREN KRUIS
MET HET
METALEN KRUIS,
IN BEIDER BELANG VREEDZAAM BEKEKEN
DOOR EEN
Huzaren-Brigadier
VAN HET
8ste REGEMENT.
in 1830.

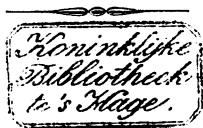
AMSTERDAM,
M. WESTERMAN & ZOON.
1860.

DE FRATERNISATIE
 VAN HET
 IJZEREN KRUIS
 MET HET
 METALEN KRUIS

in beider belang vreedzaam bekeken,

DOOR EEN
Huzaren-Brigadier

VAN HET
 8ste REGEMENT,
 in 1830.

AMSTERDAM,
 M. WESTERMAN & ZOON.
 1860.

Wij zijn een stil en nadenkend volk, maar houden niet van het maken van veel vertooning.

de Tijd, N°. 12. 1860.

Ik was in 1830 brigadier van het 8^e reg. nederlandsche huzaren, van den kolonel DE BRIAS, en tegenwoordig ben ik lid van *het Metalen Kruis*. Veete tegen de Belgen heb ik volstrekt niet, en ik houd mij aan de leus in den schouwburg, bij ons feest van 1856:

Een man een man, een woord een woord

En dat woord nooit geschonden.

Dat was een *waar* woord ook.

Nu las ik in de dagbladen, eene tijding uit België over eene invitatie van het *IJzeren Kruis* aan ons *Metalen Kruis*, en ik breng daarmede in verband een artikel in de Amsterdammer van 29 dezer." *Nederland en België*, dat menig harde waarheid bevat, maar niet hatelijk is en precies sluit.

Waar toe alle die *tours de force* nu, tot een verboederling die immers reeds *bestaat*, zonder dat wij plotseling elkander moeten gaan overloopen.

Bij den bevrienden nabuur is het doel zeer natuurlijk en ook verschoonbaar.

Maar het is hier de vraag, of het voorzigtig en even natuurlijk en verschoonbaar van *ons* zou zijn, als wij die invitatie aannamen.

Ik geloof *neen!* en twijfel niet of de chefs van *het Metalen Kruis* zullen er wel aan denken, dat een groot deel van ons kruis bestaat uit de Hollanders, die reeds in 1830 in de nog gecombineerde gelederen stonden, vóór dat van Koning WILLEM I verlof kwam, aan de kameraden uit het zuiden, op het einde van November, om des verkiezende, eervol naar eigen haard terug te keeren, om *dan* te kunnen doen wat zij wilden, in de *belgische* gelederen dienst nemen of niet. — De meeste *deden* dat, want er was daar promotie te maken, en *toen* hadden ze *regt* gekregen om over te gaan. (Ik spreek hier van de dagen *na* het koninklijk besluit tot schifting.)

Maar de tijden van September, October en November 1830 *te voren!* — Och! lieve deugd! — Ik wil hier zoo min mogelijk oude koeijen uit de sloot halen, en daarom spijt het mij, dat men ons maar niet stilletjes met rust liet. Die herinnering maken de bevriende bureu op die manier *zelf* weer wakker, want zoo lang er

toch nog *een* soldaat van Oranje van 1830, met een gezond geheugen als een wandelend geschiedboek van hand tot hand kan gaan, ware het beter geweest, dat boek maar *gesloten* te laten, door het niet *aan te roeren* — en ieder mag toch, als hij weer tegen zijn zin wakker wordt geschud, het zijne denken zoo als hij wil.

Ik wil het hier daarom zoo niet zeggen, zoo als ik het meen — puur uit de vriendschap, want we *zijn* vrienden en moeten het ook *blijven*, dat beken ik; — maar met het oog op mijn eigen militaire papieren, zal men mij verstaan, vooral iemand die *voelt* wat militaire papieren *zijn*; en dan is het geen plaiserige gedachte voor mij en voor al de oude hollandsche jongens van 1830 — van vóór November (zonder nog te vragen wat ons tegenwoordige leger wel van ons denken zou), als we nu naar Brussel gingen bij de *September-feesten*, in kwaliteit van *Metalen Kruis*, om nog meer te fraterniseren, nu het *daar* te pas komt.

Mijne kameraden van het 8^e reg. huzaren en van de officieren en onderofficieren ook, allen van *voor* November 1830, vonden wij in 1831 dan ook weer grootendeels op het terrein terug, en ik hoor dat bij het *tiende* (*de lanciers*) het ook zoo was. En waar nu (immers zoo als de correspondent van de Amsterdamsche courant zegt) het *IJzeren Kruis* alleen de feiten van 1831 betreft, al klinkt me dat wat raar, en al vermeen ik dat de Haarlemmer 't bij 't regte eind heeft, en 't *IJzeren Kruis* wel degelijk het gebeurde in 1830 omvat, blijkens de instelling, zoo zouden er toch bij de vernieuwde kennismaking — (en we *zijn* immers al vrienden) — na dertig jaren, soms heele onverwachte ontmoetingen kunnen plaats vinden, voor de Belgen niet *minder* onaangenaam dan voor ons.

Om dit met *een* voorbeeld maar op te helderen, en niet hatelijk te zijn voor de levenden, zal ik een *overledene* nemen. — Stel — ik weet het niet — wijlen de generaal DAINE heeft — (om 1831 dan — ?!) het *IJzeren Kruis* gekregen, en hij leefde nog — welk lid van de deputatie uit het *Metalen Kruis* (waar men toch welde heeren uit 30 van de bovenste plank voor nemen zou) — zou dan op zijn gemak daar kunnen fraterniseren *individueel*?

Onze generaal VAN GEEN bijv., zou een *beste* zijn in de kommissie. Maar als die daar ook enkele oude kennissen van *voor* November 1830 ontmoette; kijk! een *hand* kon hij ze niet reiken, maar slechts *een vinger*; (de andere liggen in de Oost). Maar zelfs die *ééne vinger*. — Zie hem er eens toe te krijgen, in zijne kwaliteit voor het *Metalen Kruis* — ik zou er geen weg op weten; — al was het ook maar zijn weggeschoten *pink*.

Als ik dat nu, *tegen mijn zin*, weer zoo naga — voel ik mij niet opgeruimd — omdat ze er mij wakker op maken, wat er vóór de schifting van het leger (*zuivering* noemden wij het toen) in 1830 al zoo gebeurd is; — want daar heb ik ondervinding en geheugenis van, en ik heb ongemakkelijk van die taart gegeten, nog meer dan de lanciers en de infanterie: — de rijdende artillerie het *minst*, zoo als toen gezegd werd, want daar waren meestal de *Zwitsers* in overgegaan, vroeger bij het licencieren in 1829 van die korpsen, omdat de Belgen ze volstrekt weg wilden hebben. — (Nou! — ook niet dom!)

Een staaltje maar, van mij zelf. Onze kolonel DE BRIAS had een treffende toespraak aan het regiment gehouden om onze trouw aan Oranje en Nederland aan te wakkeren, zoodat het geheele regiment uit *één* mond hurrah! riep, en den volgenden dag waren wij 364 man minder sterk, en dat maakte alleen op *een* regiment een verschil in de verhouding, van 728 bereden mannen. —

Als we nu gaan fraterniseren (schoon we toch al vrienden geworden *zijn*), dan vraag ik, wat er al gebeuren kon, ook buiten het *IJzeren Kruis* om, vooral als de gastheeren ons trakteren, behalve op den wijn, ook op hun *Lambiek* en *Faro* of op een pottéken *Leuvensch*, al naar vrije verkiezing — dat lekkere dranken zijn, maar krachtig ook, en daarom gevaarlijk voor iemand die ze niet alle dagen gebruikt. Al hielden we ons van beide kanten nog zoo taai, we zouden van zelf op het oude *àpropos* komen, want dat *kunnen* oude soldaten niet laten, en dat zijn ze even goed als *wij*, wat er dan ook gebeurd is.

En als dan door *een* woordje dat maar verkeerd begrepen werd, er explicatie kwam, ieder zou natuurlijk partij kiezen voor zijn *eigen kruis* — en dat was regt. En als dan het eene woord het andere er uithaalde, en de mijn verkeerd sprong, dan was de goede intentie van den vreemden nabuur glad bedorven, dan zou het meer hebben van *bonchouneren* op stal, dan *fraterniseren* in de kantine, de nu bestaande vriendschap zou er door lijden, en *wij* kregen de kous op den kop — *ginds* bij ons vertrek, en hier bij onze terugkomst; want dan zou het wezen, *wat deed je lui er ook bij!* Wij kunnen er wel bij verliezen, maar nooit bij winnen, want de kansen staan niet gelijk; het kan goed afloopen, maar het kan ook tegenslaan.

De Belgische vrienden zijn thans veel minder Franschgezind dan in Augustus 1831 en in November 1832, except het zuiden van België; — ik hoor zeggen, om de fabrieken en mijnndistricten, sedert het handelstractaat van Frankrijk met Engeland; van wege de steen-

kolen en het ijzer. — Dit is echter *hun* zaak en raakt *ons* niet.

Wat daar nu ook van aan is, wat hebben *wij* er er ons mede te bemoeijen? — We zijn nu eens vrienden, en *goede* vrienden ook; en waarom dat nu weer in de waagschaal te stellen? — Het gaat thans, zoo als 't *nu* is, van beide kanten over en weder *goed*; en met de *particuliere* bezwaren van onzen nabuur, hebben wij, voor als nog, niets gemeens; — en we worden er ook niet in betrokken, zoolang we *nons zelve*" er maar niet in betrekken — en met den neus in 't vet loopen. — Er zijn geen twee volken in Europa, die 't wel niet eens zamen aan den stok hebben gehad; en als het uit was, en er was van beide zijden gecommandeerd: „*Steekt op, Sabel! — Bayonnet af!* — dan *was* 't ook uit, ook onder de *tijdgenooten*.

Maar in 1830 was 't nog geen strijd tusschen *twee volken*. Dat waren we eerst in de campagne van 31. In 1830, vooral in September en October, was 't de strijd van *een* volk tegen — ? ik zal maar zeggen..... tegen vroegere kameraden, die van *dat* volk afwilden — (ik had daar haast een *ander* woord gebruikt).

Daarom geloof ik, dat zoo lang de wederzijdsche tijdgenooten van 30 nog *leven*, men niet *te hard* van stal moet gaan, en 't beter is, dat geslacht eerst te laten uitsterven; in stede van in gestrekten draf, zoo niet *nen fourageur*" elkander in de armen te vliegen, op gevaar af van hier of daar...? *struikelingen* en *ongelukken* toe.

Wij zijn eerst later *twee volken* geworden, en beiden hopen dit afzonderlijk te blijven; al zingen wij nu ook *zamen* — (maar toch ieder in zijn eigen taal) van *le Roi, la loi, la liberté*. — Twee koningen en dus twee volken. En wat de koning van België betreft, ieder zal voor hem als vorst en als staatsman, den hoed afnemen, zoo als wij eerbiedig en regt gemeend, maar zonder veel omhaal, als niet in onzen landaart, ook voor zijnen zoon deden, bij diens in en uitstijgen van de hofkoetsen van ons *altijd geliefd Oranje*. Dat onze koning WILLEM III de aangeboden hand van LEOPOLD onlangs met warmte greep, dat heeft ons Nederlanders *regt goed* gedaan. — Maar — (en dit is altijd de *chóse*) — ik geloof niet, dat dit zoo grif gevlot zou hebben, als de beide geëerbiedigde hoofden, in de maanden September en October 1830 — eerst zamen in *één* gelid, en voor het eind van November 30... *tegenover elkander* op het terrein gestaan hadden. — Gelukkig dus voor 1860, koning WILLEM III was toen nog te jong, en koning LEOPOLD was nog absent.

Wil de bevriende nabuur, dan volstrekt nog meer fraterniseren, dan *wij* vermeenen dat voor de reeds bestaande vriendschap behoefte is, dan ware *misschien* het feest van de 29jarige troonsbestijging van LEOPOLD

gelukkiger tijdvak geweest, voor de oranje soldaten van 1830; dan de September feesten, daar toch voor hun altijd *zeer pijnlijke* herinneringen aan verbonden zijn, waar koning LEOPOLD niet in gemoeid is, want deze kwam eerst, toen dat voor ons zoo *schrikkelijke* jaar, achter den rug was; — en *zijn* komst, en *zijne* regering heeft krachtig mede gewerkt, tot den tegenwoordigen stand van zaken, ook in *ons* land, waar de Nederlander in 't algemeen even zeer mede te vreden is, als *onze* koning WILLEM III in 't bijzonder.

Wat 24 September in Brussel betreft — wij hooren dat een minister in België *twee* man Vlaamsche letterkundigen gedesigneerd heeft om een tooneelstuk te vervaardigen voor de Comedie, en dat sluiten moet met de verzoening van de Belgen met de Nederlanders. — Maar wij *zijn* al verzoend! blijkens een tooneelstuk bij ons in 56, daar we maar *een* man voor noodig hadden, die 't als *volontair* opnam, maar die in duidelijk Hollandsch ons toen aangewezen heeft, hoever die broederschap nu ook gaan moet, en waar onze koning die het later ook eens zien wilde, in presentie van heel Amsterdam, rondom *bon* op gezegd heeft.

Die grenzen dunkt mij, moeten we nu ook niet overschrijden; — en ons houden aan *nonthou je dag.* —

Die Comedie op last van dien minister in Brussel, zoo ter onzer eere voor 24 September in te rigten, is een blijk van beleefdheid die ons vleijend is; — en daarom zal ik niet onbeleefd genoegd zijn hier stil te staan, bij zekere noot, onder een pas gedrukt vers van Dr. WAP over de questie, dat ik heb hooren noemen een *meesterlijk* vers, en dat toch niet hatelijk tegen de Belgen in 't algemeen is, maar consequent. Hollandsch, als of een oranje jongen van 1830 het geschreven had.

Hij zegt, in 't begin zoo wat;

„Geen wrak, geen vloek, geen haat, geen veete,

„Vervult oud Neerlands trouw geslacht.

Hier slaat hij den spijker zoo goed op den kop, dat ik niet eens herhalen wil, zijn herinnering aan van Speyk, Chassé, en aan de namen van twee steden, waar wij bij den bevrienden nabuur in 1831 mede kennis moesten maken.

Die dichter sluit met de woorden:

Maar waar voor koning, wet, en orde

Zich ooit Oud-Neerlands vaan ontplooit;

Dat daar de leus vernomen worde,

Vergeven? ja! — Vergeten? — nooit. —

En daarin slaat die dichter voor de mannen van 30, óók weer den spijker op den kop.

En als er nu door onze gastheeren, in de warmte der fraternisatie, konditiën werden ingesteld, over een questie van *hun* politiek over Frankrijk, of wat ook, — daar wij *glad* *neutraal* in zijn, dan zouden we om de beleefdheid toch moeten *meëklinken*, want politieke redenatiën en kontra-exklamatiën zouden al de illusie weg nemen, dat mij voor de Belgen spijten zou. En zoo zouden we dood onschuldig en neutraal, later mede *in het zog gesleept kunnen worden*, zonder de minste intentie er toe.

Dan heb ik nog *een* vraag. Heeft de bevriende nabuur, in zijne gulhartigheid, die ik *respekteer*, wel geheel in het oog gehouden de *positie* van de Metalen-kruizers van September 1830 — waar het zijn *September-feesten* dan toch nog geldt — en nagedacht wat de Oranje-soldaten van dat jaar dan toch altijd voelen en denken moesten, aangetreden op dezelfde keijen, die voor 30 jaren, op het uur af, bij den laatsten hoefslag van Oranje, tot een b.... doch genoeg: — geen oude koeijen uit de sloot halen; maar een mensch zou er haast toe gedwongen worden.

Nu schrijft de Amsterdammer die September-feesten zullen later geheel en al veranderd worden. (Rouf! al wêer op een *andere* manier! ook goed.)

Maar dan dunkt mij, kunnen wij dat *changement* ook eerst wel *afwachten*, om eerst te lezen wat er *komt*, en inmiddels kan het Metalen kruis zelf wel feesten maken, waarbij ik altijd in stilte geniet, onder de verheugenis in mij zelven, over de mooie en neutrale positie van koning WILLEM III en van *Nederland*; en die positie mogen wij niet in de waagschaal stellen, als het niet noodig is, en ze niet verspelen voor het plezier van een ander. Wij hebben nu op hun nieuwe Brabançonne een Contra-Brabançonne geleverd, en daar wordt zelfs nieuwe muziek op gemaakt. Mij komt het voor, dit is al blijk genoeg, dat Nederland niet meer tegen België is ingenomen, en in beider belang moesten wij voor het oogenblik het daarbij laten.

Daar valt me iets in, dat misschien in eens de deur digt doet, en ook door den bevrienden nabuur erkend zal worden, om er in te berusten, — als wij mogten bedanken.

Volgens onze reglementen, kan en mag het *Metalen Kruis* het niet aannemen. Ik ben lid geworden op de konditie, dat het *Metalen Kruis* stipt onzijdig zou blijven op het gebied van kerkelijke maar ook van politieke zaken.

Daarom is geen enkele van de ruim 50 afdeelingen en sectiën in de vereeniging toegelaten en opgenomen, zonder vooraf eene schriftelijke positieve verklaring te hebben gegeven aan het hoofdbestuur, in dien zin.

Zonder die konditie zou ik nooit lid van de vereeniging geworden zijn.

Daar nu de *fraternisatie*, bij de *September-feesten*, in *Brussel*, van het *IJzeren Kruis* met het *Metalen Kruis*, wel *degelijk* eene *politieke* beteekenis hebben zou, zoo zou dit strijdig zijn met onze reglementen.

Wij zouden een bepaald *verbod* overschrijden — al hoe wel het ieder lid der vereeniging in zijn *particulier* vrij staat, er ongeinvi-teerd heen te gaan, en er zich te laten tracteren en coifferen naar harte lust.

Het doet mij intusschen in mijn ziel leed, dat ik door die couranten-berigten, en die demonstratie, die niet van Nederland uitging, wel *geforceerd* ben geworden, hoe voorzigtig ook van wege de vriendschap, op die oude dingen terug te komen — maar even als wij de goede intentie van de Belgen eerbiedigen, bij verandering van hunne omstandigheden; — even zoo mag de laconieke maar de consequente Nederlander, ook wel zijn eigen *opinie* hebben. Hoe minder ze ons roeren, hoe beter in hun *eigen belang*. De Hollander loopt nooit vooruit; maar *wacht op zien komen*.

Daarom *vrede* met België, *trouw* met België, en (zoo 't later noodig is voor ons) stoffelijke *hulp* aan België; maar daar moet 't dan ook bij de nog levende geslachten uit die nooit te vergeten dagen, bij blijven. *Il y a un terme pour tout*, werd den wel bekenden Heer KESSELS voor de Balie te Antwerpen eens toegevoegd, toen hij als zijn baton de marechal, de majoors epauletten bij de Belgische artillerie had, en zoo is 't ook in *dit* geval. Zeer teregt stemt R met X in, in de Amsterdammer van 30 Augustus, dat de leeuw van Nederland, voorals nog niet de wachthond van België is. En daarom kan de Nederlandsche soldaat uit het derde kwartaal van 1830, dan ook op 24 September 1860 niet in *Brussel* de rol van 't *schoothondje* der naburen opnemen. En dat zou hij doen, door nog wel op dien datum bij de eerste permissie er toe; te gaan opzitten om pootjes te geven, aan *dezelfde* hand (zoo *letterlijk* waar, dat ik 't hier niet duidelijker zeggen *durf*, om der liefde wille) aan dezelfde hand die *daar* ter plaats op *dien* dag, voor 30 jaren, de deur er achter hem digt wierp, na hem precies vijf dagen vroeger, er uitgeworpen te hebben. — Het zou schijn hebben van spelen met den Nederlandschen tijdgenoot van

1830, en met ons volkskarakter van 1860 als de kat met den muis. — Dit is zoo waar te bewijzen, dat ik hoop om den bevrienden nabuur zelf, dat men mij niet forcere, de geschiedenis te moeten openslaan om namen te noemen en feiten te releveren. — Geen wonder dat er dan ook oude gedienden uit die dagen geweest zijn, die 't eerste bericht in de Belgische bladen over de invitatie en de fraternisatie, opnamen als een *farce*, later in twijfel stonden of ze er ook eene *mystificatie* in zien moesten, en in de te creëren comedieavond van die zijde uitgeschreven (men verstaat mij) een *persifflage* op de Hollanders, niet van 1830, maar op die van 1860.

Dit is alles echter onwaar, de bevriende nabuur is in deze ter goeder trouw geweest, maar heeft zich, door te weinig op de geschiedenis te letten, in hare welwillendheid voor ons, zich aan zoodanige onverdiende beschouwingen, uit vrije beweging bloot gegeven, en dat doet mij leed om zijnentwille.

Ik ben tegen de invitatie, en stem tegen de fraternisatie op 24 September.

Amsterdam, 1 September 1860.

H. J. GLAUBER.

